

De middelgrote stad als Europese stedelijke conditie en strategie

De middelgrote stad is een onderbelicht thema in het discours over stad en stedelijkheid. *Urban studies* hebben zich in hoofdzaak op de metropool gericht en focussen meer recent ook op relatief nieuwe fenomenen als de generieke stad of de netwerkstad. Terwijl de middelgrote stad weinig tot de verbeelding sprak van diegenen die het discours bepaalden, bleek zij in de praktijk desalniettemin populair als woon- en vestigingsgebied – misschien juist vanwege haar weinig spannende karakter. In zijn essay over de Litouwse stad Marjampole gaat Karl Schlögel juist in dit soort *middle of the road* steden op zoek naar een veranderend Europa, dat ‘nauwelijks in beeld [wordt] gebracht, nauwelijks weerklank vindt, omdat het gaat over vanzelfsprekendheden waar beroeps-Europeanen en professionele conferentiegangers zich niet mee inlaten’.¹

Europa is bij uitstek een continent van kleine en middelgrote steden. Dit is niet alleen een verdedigbare geografische stelling, maar ook een statement over de dominante stedelijke verbeelding die heerst. Als de metropool bij uitstek de plaats van de moderne stedelijke ervaring is, dan is de kleine en middelgrote stad de plek waar de moderniteit wordt geabsorbeerd en zich een vertrouwd en vertrouwenwekkend gezicht verwerft. De middelgrote stad als plaats waar het verlangen naar een ‘getemperde’ stedelijke ervaring voorwerp wordt van stedenbouw en architectuur. Ooit het centrum van haar eigen ommeland is de middelgrote stad meer dan ooit deel van een stedelijk netwerk waarin de kansen en problemen van de hedendaagse stedelijke samenleving neerslaan. De grote maatschappelijke opgaven, demografie, migratie, mobiliteit, ecologie, zijn net zo goed uitdagingen voor de middelgrote stad. In die context is de middelgrote stad vandaag opnieuw de plek waar de stedelijke beeldvorming rondom de Europese stad herijkt wordt.

Dit OASE-nummer gaat niet uit van een scherp afgebakende definitie van de middelgrote stad. Centraal staat welke stedelijke conditie zich binnen dit begrip laat denken. Interessant is de grote flexibiliteit van de notie ‘middelgrote stad’: door zich een middelgroot profiel aan te meten, kan een stad zich naar believen als een kleine stad of een metropool profileren – en als alle varianten en hybriden daartussen. De notie maakt het mogelijk om uiteenlopende, soms onverenigbare betekenissen en verwachtingen op de stad te projecteren. De middelgrote stad is dus een relationeel begrip. Voorts onderzoeken we in dit nummer de kansen die deze relationele positie biedt aan de stedenbouwkundige ontwerper: belangrijke hedendaagse ontwerp-vraagstukken als lokale verankering en duurzaamheid lijken meer te passen bij een ‘middelgrote’ benadering dan bij de context van de metropool.

Het eerste deel van OASE 89 draait om de beeldvorming van de middelgrote stad en de manier waarop deze *geïnterpreteerd* en vertaald wordt, maar evengoed *geproduceerd* wordt door stedenbouwkundig ontwerpers en architecten die binnen de opgave van de middelgrote stad opereren. Immers, ontwerpers reageren op de beelden die

¹ K. Schlögel, *Steden lezen. De stille wording van Europa* (Amsterdam: Atlas, 2008).

The Mid-Size City as a European Urban Condition and Strategy

The mid-size city is a neglected theme in the discourse on the city and urbanity. The focus of urban studies has been primarily on the metropolis, and more recently on such new phenomena as the generic city or the network city. While the mid-size city has been of little inspiration to those who define the discourse, it has nonetheless proved popular in practice as a place to live and set up a business – perhaps specifically because of its unexciting character. In his essay on the Lithuanian city of Marjampole, it is precisely in such middle-of-the-road cities that Karl Schlögel goes in search of a changing Europe, one that ‘is scarcely documented, elicits virtually no response, because it is about matters so self-evident that professional Europeans and professional conference participants have no interest in them.’¹

Europe is quintessentially a continent of small and mid-size cities. This is not merely a geographically defensible assertion; it is also a statement about the dominant urban representation that prevails here. If the metropolis is the quintessential locus of the modern urban experience, the small and mid-size city is where modernity is absorbed and takes on a familiar and confidence-inspiring face. The mid-size city as a place where the desire for a ‘tempered’ urban experience is the object of urbanism and architecture. Once the centre of its own surrounding territory, the mid-size city is more than ever part of an urban network in which the opportunities and problems of contemporary urban society are concentrated. The major challenges facing society – demographics, migration, mobility, ecology – are also challenges for the mid-size city. In this context the mid-size city today is once again where the urban representation of the European city is being recalibrated.

This issue of OASE is not predicated on a rigidly demarcated definition of the mid-size city. The central question is what kind of urban condition can be conceived within this concept. One interesting aspect is the great flexibility of the notion of a ‘mid-size city’: by adopting a mid-size profile, a city can present itself, as it chooses, as a small city or as a metropolis, and as all the variants and hybrids in between. The notion makes it possible to project divergent – sometimes irreconcilable – meanings and expectations onto the city. So the mid-size city is a relational concept. In addition, in this issue we examine the opportunities this relational position offers the urban designer: significant contemporary design issues like local anchoring and sustainability seem better suited to a ‘mid-size’ approach than to the context of the metropolis.

The first section of OASE 89 revolves around the image of the mid-size city, and the way it is interpreted and translated, but also produced by urban designers and architects operating within the project of the mid-size city. After all, designers

¹ Karl Schlögel, *Steden lezen. De stille wording van Europa*, orig. *Städte lesen*, translated by G. Hauth-Grubben (Amsterdam: Atlas, 2008).

De horizontale metropool en de diagrammen van Giesden. Twee parallele verhalen "City Visions Europe". Ontwerpen aan de middelgrote Europese stad

Strategie

Middelgrote Stedenbouw

Stadsbeelden voor het post-carbon tijdperk. De kleine stad als gelokaliseerde utopie

Bitola: het veranderlijke beeld van een stad in de westelijke Balkan

De architect en de stad: een dubbel oeuvre. Jozef Plecnik in Ljubljana

Beeldvorming

Orde en geheugen: De verbeelding van Gent rond 1900

"We werken eraan": stadsvernieuwing in Antwerpen

door fotografen, filmmakers, *marketeers* of beleidsmakers geconstrueerd zijn, maar dragen met hun werk eveneens bij aan een dergelijke beeldvorming. In vier bijdragen wordt aan de hand van historische en hedendaagse cases uiteengezet hoe verschillende steden hun beeldvorming produceren, soms bewust op één aspect inzettend, dan weer worstelend met de dubbelzijdigheid van hun positie. Het tweede deel maakt de sprong naar 'mid-size stedelijkheid' als stedelijke strategie: in vier artikelen wordt belicht hoe beelden van, ideeën over, strategieën voor de middelgrote stad worden ingezet in een groter stedelijk veld waar alles gedefinieerd wordt door middel van relaties. De middelgrote stad lost hier als het ware op, en tegelijk is zij aanwezig in strategieën die op elke mogelijke schaal worden toegepast. In een stedelijk veld waar voortdurend relationele posities worden ingenomen, kan het beeld van de *mid-size city* productief werken.

Bij deze OASE is een leporello gevoegd, resultaat van een door het voormalige Fonds BKVB (nu Mondriaanfonds) georganiseerde studiereis. Deze reis voerde een groep van 20 architecten, stedenbouwkundigen, kunstenaars, ontwerpers en schrijvers langs acht 'secundaire' steden in Oost- en West-Europa, met de vraag hoe cultuur een katalysator kan zijn bij stedelijke transformatie. Een van de stops was Bilbao, het oervoorbeeld van hoe een middelgrote post-industriële stad door een culturele injectie op de mondiale kaart wordt gezet. Het 'Bilbao-effect' blijkt echter niet overal aan te slaan. De reis brengt naast de successen ook de mislukkingen en vraagstukken van sociale en economische ongelijkheid in kaart, alsook de spanning tussen glimmende, door *marketeers* bedachte projecten en een stedelijke *grassroots* cultuur.

OASE 89 opent met twee Belgische steden: Antwerpen en Gent. Bruno Notteboom toont met zijn artikel dat de band tussen de middenklasse en de middelgrote stad geen recent fenomeen is. Aan de hand van het werk van fotograaf Edmond Sacré toont Notteboom hoe in Gent aan het eind van de negentiende eeuw de herinrichting van de ruimte en de verbeelding van een nieuwe stedelijkheid op elkaar ingrijpen. De foto's van Sacré geven niet alleen de ruimtelijke herordening van de stad weer, maar herordenen ook zelf het stadsbeeld; bovendien herijken ze de plaats van de opkomende *petit bourgeois* in de stad. De constructie van een duidelijk leesbaar, beheersbaar beeld van de stad werd een instrument in sociale positionering en moest tevens een tegenwicht bieden aan de vervreemding die de schaalvergroting van de industriële stad met zich meebracht. Een uitgekend stedelijk decor, verspreid door de intensieve *city marketing* van de Gentse wereldtentoonstelling van 1913, verankerde het beeld van een kleine en historische stad in het collectief geheugen.

In een ander tijdsgewricht, en wel aan de hand van een folder over de stadsvernieuwingprojecten van Antwerpen uit 2007, laat ook Bart Eeckhout zien hoe de strijd om het stadsbeeld doortrokken is van de dualiteit van de middelgrote stad. Antwerpen toont zich naar believen als een metropool of als een conviviale kleine stad. Eeckhout demonstreert de elasticiteit van het concept 'middelgrote stad' en legt de link met een belangrijk doelpubliek dat middelgrote steden de laatste decennia adresseren, namelijk de blanke middenklasse die opnieuw de opwinding van de stad verkiest boven de uitgebluste suburbane verkaveling, maar tegelijk een aantal suburbane en zelfs landelijke eisen als rust, groen en veiligheid op de stad projecteert. Het elastische stadsbeeld dat in de folder tentoongespreid wordt, staat toe te bemiddelen tussen het wensbeeld van de kapitaalkrachtige middenklasse die

respond to the images constructed by photographers, filmmakers, *marketeers* or policymakers, but their own work also contributes to this image making. Four contributions using historical and present-day case studies explain how various cities produce their images, sometimes by deliberately leveraging one aspect or else struggling with the ambiguity of their position. The second section makes the leap to 'mid-size urbanity' as an urban strategy: four articles examine how images of, ideas about, strategies for the mid-size city are deployed in a greater urban arena where everything is defined through relationships. Here the mid-size city melts away, as it were, and at the same time it is present in strategies applied on every conceivable scale. In an urban arena where relational positions are constantly being adopted, the image of the mid-size city can work productively.

This OASE comes with a leporello: Scramble City is the result of a study trip along a fragmented landscape filled with good intentions. This trip was organised by the former Netherlands Foundation for Visual Arts, Design and Architecture (now the Mondriaan Fund) and took a group of 20 architects, urban planners, artists, designers and writers to nine European 'secondary' cities, guided by the question of how culture can serve as a catalyst in urban transformation. One of the stops was Bilbao, the prime example of how culture can put a mid-size post-industrial city on the global cultural map. The 'Bilbao effect', however, is clearly not applicable everywhere. Along with successes, the trip also graphically and visually documents failures and issues such as social and economic inequality, as well as the tension between the gleaming projects conceived by *marketeers* and urban *grass-roots* culture.

OASE 89 opens with two Belgian cities: Antwerp and Ghent. With his article, Bruno Notteboom shows that the bond between the middle class and the mid-size city is not a recent phenomenon. Using the work of photographer Edmond Sacré, Notteboom demonstrates how, in Ghent at the end of the nineteenth century, the reorganisation of space and the representation of a new urbanity influenced each other. Sacré's pictures not only document the spatial reorganisation of the city, they also rearrange how the city is represented and redefine the place of the rising 'petite bourgeoisie' in the city. The construction of a clearly legible and manageable image of the city became an instrument of social positioning and also had to counterbalance the alienation created by the industrial city's increase in scale. A carefully planned urban decor, disseminated by the intensive city marketing of the Ghent World Exhibition in 1913, anchored the image of a small and historic city in the collective memory.

In another period, Bart Eeckhout similarly shows, using a 2007 brochure on Antwerp's urban regeneration projects, how the battle around the image of the city is imbued with the duality of the mid-size city. Antwerp presents itself, as it chooses, as a metropolis or as a small convivial city. Eeckhout demonstrates the elasticity of the 'mid-size city' concept and makes a connection with an important target audience that mid-size cities have been addressing in recent decades, namely the white middle class, which is once more choosing the excitement of the city over the tired property divisions of suburbia yet at the same time is projecting a number of suburban and even rural requirements onto the city, like quiet, greenery and security. The elastic image of the city presented in

de stad bestuurt en de wereld van andere bevolkingsgroepen, vooral immigranten, die een groot deel van de stad bewonen.

De twee daaropvolgende teksten verplaatsen de blik naar het oosten van Europa. Ook een stad als Bitola in de Republiek Macedonië toont de elasticiteit van het beeld van de middelgrote stad. Mladen Stilinovic stelt in zijn bijdrage dat in de Westelijke Balkan, een regio die historisch gezien geen metropolitane cultuur kent, verschillende en zelfs conflicterende noties van stedelijkheid naast elkaar kunnen bestaan in de middelgrote stad. Door middel van bewegend beeld – variërend van speelfilms, promotiefilms en documentaires tot YouTube video's – toont Stilinovic de verschillende stadsbeelden die de afgelopen eeuw werden geproduceerd. In deze films neemt de stad onder de opeenvolgende regimes verschillende gedaanten aan: kosmopoliet of dorps, westers of oriëntaals, modern of historisch. De beeldvorming van Bitola illustreert dat de middelgrote stad in de eerste plaats een relationeel begrip is: ze ontleent haar identiteit aan het contrast met (of de imitatie van) hoofdstad Skopje, West-Europa, het nabijgelegen Turkije of zelfs de zwarte getto's in de Amerikaanse metropolen. Naargelang het gewenste beeld treden bepaalde stadsdelen of bevolkingsgroepen op de voorgrond.

Het eerste deel van het nummer sluit af in Ljubljana. Klaske Havik's literaire beschrijving van drie perioden in het leven en werk van Jože Plečnik, aan de hand van de wandelingen van ik-figuur Plečnik, verbeeldt hoezeer de stad vervlochten was met de figuur van de architect/stedenbouwkundige. Havik stelt de vraag of het samenvallen van een oeuvre met een stad soms mogelijk werd gemaakt door Ljubljana's 'middelgrote' karakter. De beperkte schaal van Ljubljana bood Plečnik, een auteurschap dat in grotere steden als Praag of Wenen zou zijn overstemd. Het is tevens de vraag of de vereenzelviging van auteur en stad, gebaseerd op een steeds herhaalde lezing van de stad vanuit een steeds wisselend perspectief, zich ook had kunnen ontplooiën in een andere stad. Door het perspectief van de architect centraal te stellen, vormt deze bijdrage een opstap naar de vraag welke positie de architect/stedenbouwkundige in de middelgrote stad inneemt.

De tweede reeks van vier teksten maakt de sprong naar 'middelgrote stedelijkheid'. Waar in het eerste deel vooral het beeld van de middelgrote stad als zodanig werd onderzocht – weliswaar vaak in relatie tot andere steden – komt hier de rol van de middelgrote stad als onderdeel van een territorium en een stedelijk netwerk naar voor. De notie 'middelgroot' wordt hier benaderd als een onderzoeks- en ontwerpstrategie in een stedelijk veld waarin voortdurend positie wordt ingenomen.

Bart de Zwart speculeert in zijn bijdrage op middelgrote stedelijkheid als categorie van ontwerp. Een stedenbouw die niet noodzakelijk gedefinieerd wordt door de omvang van de ingreep of de maat van de stad die wordt bewerkt, maar door de inkadering van de opgave en de relaties die daarbij worden aangeraakt. Aan de hand van vier voorbeelden schetst hij de contouren van een ontluikende praktijk waarin deze notie van middelgrote stedenbouw werkzaam is. Het gaat telkens om projecten die zich afwisselend manifesteren op stedelijke, regionale of zelfs metropolitane schaal, maar die in hun behandeling van het territorium een specifieke 'middelgrootstedelijke' belangstelling aan de dag leggen.

Philippe Vandebroeck en Michiel Dehaene gaan in op de nadrukkelijke aanwezigheid van een kleinstedelijke verbeelding binnen twee recente stromingen

6 22 38 54 70 86 102 118

the brochure allows for a mediation between the image desired by the wealthy middle class running the city and the world of other sections of the population, especially immigrants, who inhabit a large proportion of the city.

The two texts that follow shift the focus to the east of Europe. The city of Bitola in the Republic of Macedonia also demonstrates the elasticity of the idea of the mid-size city. In his contribution, Mladen Stilinovic argues that in the western Balkans, a region that historically speaking lacks a metropolitan culture, the mid-size city allows different and even conflicting notions of urbanity to coexist. Using the medium of the motion picture – ranging from feature films to promotional films and documentaries to YouTube videos – Stilinovic shows different images of the city produced over the past century. Under the different successive regimes, the city takes on different aspects in these films: cosmopolitan or village-like, Western or Oriental, modern or historic. Bitola's representation illustrates the fact that the mid-size city is first and foremost a relational concept: it derives its identity from its contrast with or imitation of the capital (Skopje), Western Europe, neighbouring Turkey or even the black ghettos in big cities in the USA. Depending on the desired image, certain parts of the city or sections of the population come to the fore.

The first section of the issue concludes in Ljubljana. Klaske Havik's literary description of three periods in the life and work of Jože Plečnik, through walks with Plečnik as first-person narrator, evokes how inextricably the city was bound with the figure of the architect/urbanist. Havik asks whether the 'mid-size' character of Ljubljana made it possible for an oeuvre to coincide with a city. Ljubljana's limited scale gave Plečnik the opportunity for an authorship that would be drowned out in larger cities like Prague or Vienna. The question is also whether the identification of author and city, based on a continually repeated reading of the city from a constantly shifting perspective, could also have developed in a different city. By giving centre stage to the architect's perspective, this contribution serves as a transition to the question of the position of the architect/urban designer in the mid-size city.

The second series of four texts makes the leap to 'mid-size urbanity'. Whereas the first section primarily looked at the representation of the mid-size city as such – admittedly often in relation to other cities – here the role of the mid-size city as part of a territory and an urban network comes to the fore. The notion of 'mid-size' is approached here as a research and design strategy in an urban arena in which a position constantly has to be adopted. Bart de Zwart, in his contribution, speculates about the possibility of mid-size urbanity as a design category. An urbanism not necessarily defined by the scale of the intervention or the size of the city undergoing transformation, but by the framing of the challenge at hand and the relationships it involves. Using four examples, his contribution outlines the contours of an emerging practice in which this notion of mid-size urbanism operates. All the cases involve projects that alternately manifest themselves on urban, regional or even metropolitan scales, but that display a specifically 'mid-size urban' interest in their treatment of the territory.

Philippe Vandebroeck and Michiel Dehaene address the explicit presence of the representation of the small city within two recent trends in thinking about

7 23 39 55 71 87 103 119

in het denken over duurzame verstedelijking: de Transition Town beweging en de Territorialistische School. De kleine stad, zo blijkt, is het focuspunt van een beweging die pleit voor lokale sociale mobilisering tegen de zwaar aangezette achtergrond van de dreigende catastrofe die ons te wachten staat ten gevolge van onomkeerbare processen van de-territorialisering, klimaatverandering en uitputting van energievoorziening. Beide bewegingen pleiten voor een hernieuwde toeëigening van de kleine stad als de utopische voorpost op weg naar een post-carbon tijdperk. Beide bewegingen formuleren daarmee een interessant commentaar op de maatschappelijke dubbelzinnigheid van het ecologisch systeemdenken, maar leveren het denken over de stad uit aan een eenzijdige reflectie op culturele identiteit en gemeenschapsvorming.

Paola Viganò stelt in haar bijdrage het project voor de Brusselse metropoolregio als Horizontale Metropool tegenover het historisch model van de cellulaire metropool zoals dat in de jaren 1920 door Erich Gloeden werd uitgewerkt. De tegenstelling van beide projecten roept het beeld op van een netwerk van middelgrote steden, dat doorverstedelijkt voorbij de historische tegenstelling van centrum en periferie. De middelgrote stad wordt opgenomen in een nieuw horizontaal verband waarin de nabijheid van het achterland wordt gekruist met het grootstedelijk potentieel van een meerkernig stedennetwerk.

Ten slotte onderzoekt Martino Tattara aan de hand van vier projecten uit het City Vision Europe onderzoeksproject 'de architectuur van de middelgrote stad'. Als de middelgrote stad een 'generieke' conditie is van Europa, zo stelt Tattara, dan kan men spreken van een Europees project met een gedeelde architectonische opgave. Die gedeelde opgave ligt aan de basis van de productie van een generische architectuur, niet in de zin van het *anything goes* van de globale *generic city*, maar als uitdrukking van een geruisloze gemeenschappelijkheid, eigen aan de Europese middelgrote stad.

Inderdaad, dit nummer van OASE stelt de Europese middelgrote stad voor als een 'generische stad' van eigen makelij: een stad met een specifieke historische en geografische voorgeschiedenis, die haar nieuwe bestemming vindt in een Europese stedenarchipel en in deze nieuwe configuratie nu eens zelfstandig, dan weer in netwerken opereert. Deze Europese *generic city* is daarmee een veerkrachtig model, dat juist in het licht van de hedendaagse stedelijke problematiek zichzelf heruitvindt. In dit nummer van OASE is niet getracht de middelgrote stad te definiëren in kwantitatieve of zelfs kwalitatieve termen, maar eerder na te gaan wat de flexibiliteit van de notie 'middelgroot' en de beelden die daarmee samenhangen, mogelijk maken. Ook wordt onderzocht wat de potentie van het begrip middelgrote stad is om uiteenlopende, soms ogenschijnlijk onverenigbare betekenissen en verlangens op de hedendaagse stad te projecteren. De middelgrote stad blijkt dan niet zo zeer object, maar conditie. De middelgrote stad, maar ook 'middelgrote stedelijkheid', kan een handzame bril aanreiken om een breed deel van het Europese continent in beschouwing te nemen. En zo kan er een ontwerphouding worden ontwikkeld, die loskomt van het overspannen referentiekader van de metropool – zonder te vervallen in een beklemmend discours over kleinstedelijke identiteit.

Michiel Dehaene, Klaske Havik en Bruno Notteboom

Deze OASE is tot stand gekomen met de wetenschappelijke steun van het Ghent Urban Studies Team (GUST), dat in april 2011 het colloquium 'Mid-Size City: The Dual Nature of Urban Imagery in Europe During the Long 20th Century' organiseerde (www.gust.ugent.be).

sustainable urbanisation: the Transition Town movement and the Territorialist School. The small city, it turns out, is one extreme of a movement that seeks its momentum in the gap between an advocacy of the small and local action, on the one hand, and the unfathomable catastrophe that awaits us as a result of imminent, irreversible processes of de-territorialisation, climate change and exhaustion of energy supplies on the other. Both movements advocate the reappropriation of the small city as the utopian outpost on the way to a post-carbon age. In so doing, both movements formulate an interesting commentary on the societal ambiguity of ecological systems thinking, but surrender thinking about the city to a unilateral reflection on cultural identity and community.

In her contribution, Paola Viganò contrasts the project for the Brussels metropolitan region with the historical model of the cellular metropolis elaborated by Erich Gloeden in the 1920s. Setting the two representations against each other conjures up the idea of a network of mid-size cities urbanising beyond the historical opposition of centre and periphery. The mid-size city is incorporated in a new horizontal connection in which the proximity of the hinterland is crossed with the metropolitan potential of a city network with multiple cores.

Finally, Martino Tattara investigates 'the architecture of the mid-size city' through four projects from the City Vision Europe research project. If the mid-size city is a 'generic' condition of Europe, Tattara argues, we can say there is a European project with a common architectonic objective. This shared objective is the basis of the production of a generic architecture, not in the 'anything goes' sense of the global 'generic city', but as the expression of a quiet commonality unique to the European mid-size city.

Indeed this issue of OASE posits the European mid-size city as its own 'generic city': a city with a specific historical and geographical ancestry that finds a new purpose in a European city archipelago, at times operating on its own within this new configuration, at times in networks. This makes the model of this European 'generic city' a resilient model, re-inventing itself precisely in light of contemporary urban problems. This issue of OASE does not attempt to define the mid-size city in quantitative or even qualitative terms; rather it examines what the flexibility of the notion of 'mid-size' and the images attached to it makes possible, as well as the power of the concept to project divergent – at times seemingly irreconcilable – meanings and desires onto the contemporary city. The mid-size city proves to be not so much an object as a condition. The mid-size city, but also 'mid-size urbanity' can serve as a useful lens in describing a broad section of the European continent, and in developing a design outlook freed from the overstrained reference framework of the metropolis, without lapsing into an oppressive discourse about small-town identity.

Michiel Dehaene, Klaske Havik and Bruno Notteboom

Translation: Pierre Bouvier

The content of this issue of OASE is academically supported by the Ghent Urban Studies Team (GUST), which organised the colloquium 'Mid-Size City: The Dual Nature of Urban Imagery in Europe During the Long 20th Century' in April 2011 (www.gust.ugent.be).